

BOOK RECEIVED

Corbet G. B., 1978: The mammals of the Palearctic region: a taxonomic review. British Museum (Natural History). Cornell University Press, pp. 1—314. London and Ithaca. Cena 25.00 £. Format 8°.

Podstawę do napisania niniejszej książki stanowiło dla jej autora przede wszystkim dzieło pt. „Checklist of Palearctic and Indian mammals, 1758 to 1946” J. R. Ellermana i T. C. S. Morrisona-Scotta z 1951 roku oraz poprawione lecz nie zrewidowane jego drugie wydanie z roku 1966, a także dostępna literatura dotycząca ssaków Palearktyki, opublikowana w latach 1947—1972 a niekiedy i później. Nowe opracowanie zawiera szereg danych dla 550 gatunków ssaków z 14 rzędów z wyjątkiem waleni. Obok 460 gatunków rodzimych dla Palearktyki, omówiono tu także 90 innych gatunków ssaków, związanych z tą krainą zoogeograficzną w przeszłości lub obecnie Są to m.in. gatunki wymarłe w warunkach naturalnych lecz żyjące w udomowieniu, wymarłe w Palearktyce lecz aktualnie żyjące poza jej obszarem, gatunki introdukowane, gatunki z obszarów granicznych Palearktyki z innymi regionami oraz pewne gatunki północnoamerykańskie, występujące na północno-wschodnim obrzeżu krainy palearktycznej i wędrowne nietoperze zalatujące na jej obszar. Granice Palearktyki przyjęto wedle podziału Sclatera z 1858 roku, włączającego w jej obręb północną Eurazję po Himalaje oraz północną Afrykę po Saharę.

Stosunkowo obszerny wstęp omawia charakterystykę zoogeograficzną krainy palearktycznej, okres gromadzenia literatury specjalistycznej, skład gatunkowy fauny Palearktyki, zasady taksonomiczne, nowe i współczesne nazewnictwo zoologiczne, podstawowe piśmiennictwo oraz dział objaśnień dotyczący kluczy do oznaczania, synonimów, miejsc pochodzenia gatunków i skrótów wraz z symbolami stosowanymi w tekście.

Przegląd systematyczny ssaków Palearktyki stanowi zasadniczą i oczywiście najobszerniejszą część książki. Składają się nań zwięzłe charakterystyki rzędów, rodzin i rodzajów, poprzedzające przejrzyste klucze do ich oznaczania wraz z kluczami do gatunków, oparte o cechy morfologiczne ciała i czaszki. W opisie gatunku podana jest jego nazwa w języku łacińskim i angielskim, formy podgatunkowe wraz z typowymi miejscami ich występowania, zaś kończy go krótkie omówienie areалу i uwagi o charakterze taksonomicznym z powołaniem się na podstawowe piśmiennictwo. Granice Palearktyki podane są na pierwszej mapie, zaś arealy geograficzne większości gatunków ssaków przedstawione są na pozostałych 103 mapach z zastosowaniem różnicowanego rodzaju zakreskowania obszaru występowania danej formy. W przypadku gatunków znanych jedynie z pojedynczych stanowisk zastosowano różnicowane oznaczenia punktowe.

Uzupełnieniem książki jest bardzo obszerne piśmiennictwo, dotyczące teriofauny Palearktyki, zebrane na 26 stronach oraz skorowidz nazw systematycznych. Do książki załączona jest na oddzielnej kartce errata wskazująca ważniejsze błędy stwierdzone w tekście i na jednej z map.

Wkradły się też pewne nieścisłości. Autor podaje np. że ostatniego żubra zabito w Białowieży w 1921 roku, choć zostało dokładnie udokumentowane, że fakt ten miał miejsce wcześniej a mianowicie w 1919 roku (por. Okołów C., 1966: Kiedy padł ostatni żubr w Puszczy Białowieskiej? *Chrońmy Przyr. ojcz.*, 22, 28—30). Nie jest też prawdą, że żubry białowieskie reintrodukowano na Kaukazie. Miało to